

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 32.
Breveturi nerăscutate nu se pri-
mesc.— Manuscrisurile nu se
retrăzesc.

INSERATE
se primesc la Administrațiunea în
Brașov și la următoarele:

BIROURI DE ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukas Nachf.,
Max. Angenfeld & Emerico Les-
ner, Heinrich Schalek, A. Op-
pelt Nachf., Anton Oppelk.
în Budapesta: la A. V. Gold-
berger, Ekstein Barnat, Iuliu
Leopold (VII Erzsebet-körut).

PREȚUL INSERȚIUNILOR:
o serie garmond pe o colonă
10 bani pentru o publicare.—
Publicări mai dese după tari-
fi și învoială.— RECLAME pe
pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI

A N U L L X V .

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 or., pe șase luni
12 or., pe trei luni 6 or.
N-rii de Duminecă 2 fr. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se prenumără la toate ofi-
ciile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.

Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare,
Târgul Inului Nr. 30, etajul
I.: Pe un an 20 or., pe șase
luni 10 or., pe trei luni 5 or.
Cu dusul în casă: Pe un an
24 or., pe 6 luni 12 or., pe trei
luni 6 corone.— Un exemplar
10 bani.— Atât abonamentele
cât și inserțiunile sunt a se
plăti înainte.

Nr. 215. Brașov, Luni-Marti 1 (14) Octomvrie. 1902.

„Ovațiunile“ clușiene.

Erī, Duminecă, s'a serbat în Clușiū inaugurarea statuei regelui Matia, fiul eroului Ioan Hunyadi. Se scria mult prin foile șoviniste, că această serbare va fi luată ca pretext de către kossuthiști ca să demonstreze în contra imnului „Gott erhalte“, ce este sinonim c'o demonstrare în contra casei domnitoare.

În presera inaugurării monumentului s'a și petrecut ceva, ce caracterizează viu spiritul refractar, care domnesce și azi în tabăra kossuthiștilor.

Foilor din Viena li-s'a telegrafiat din Clușiū, că arhiducele Iosif August, tinerul fiu al arhiducelui Iosif, șeful superior al armatei honveților, a fost primit cu ovațiuni la gara din Clușiū și pe drumul de la gară până la palatul Banffy, locuința sa.

Cu totul altfel descriu însă foile extreme ungueresce primirea arhiducelui. Cu mândrie și bucurie anunță aceste foi că cu ocaziunea sosirii tinerului arhiduce „poporul suveran“ al Clușului a demonstrat contra lui „Gott erhalte“.

Descriem mai jos cu de-amănuntul ceea-ce s'a petrecut. N'a fost decât un ecou al vorbirei ațitătoare, ce a ținut-o înainte cu câte-va zile vice-președintele partidului kossuthist în cameră, ceea-ce s'a vădut și audīt în Clușiū în sera de Sâmbătă. Etă noua ispravă kossuthistă, cu care s'a ilustrat vestitul centru al culturii maghiare din Ardeal

Când a intrat în gară trenul în care se afla arhiducele Iosif August, musica companiei de onore, (honveđi) a intonat pe „Gott erhalte“. Atunci marea mulțime ce se afla înaintea gării, apoi studenții universitari și elevii diferitelor colegii, cari erau mai aproape de peronul gării, au început să cânte imnul un-

guresc, strigând din răspuțeri. Er când arhiducele s'a urcat în trăsură spre a pleca în oraș studenții și mulțimea încunjurară trăsura întonând cântecul lui Kossuth, și cu acest cântec l'au petrecut pe Arhiduce până la locuința sa în piață.

Acăsta a fost „ovațiunea“, ce după propria lor mărturisire, a făcut'o poporațiunea din Clușiū arhiducelui la sosire.

Afară de acăsta, s'a demonstrat și contra muzicii de honveđi din cauză că a cântat pe „Gott erhalte“, ea fū împiedecată de a mai cânta vre-un marș de către mulțimea, care sbiera mai mult decât cânta imnul lui Kossuth.

Totul se vede, că a fost organizat, căci doi deputați kossuthiști erau cari conduceau și agitau pe „poporul suveran“

O foiă guvernamentală și chiar una din cele mai șoviniste „Budapesti Hirnap“ vine și constată însăși, că tinerimea maghiară din Clușiū a compromis frumoasă serbare. Admite, că „Gott erhalte“ produce numai amărăciune și mânie printre Maghiari (!!) prin reminiscențele triste ce le deșteptă, dēr totuși acăsta foiie își exprimă părerea de rău, că nici serbarea regelui Matia n'a putut să rămână neturburată de demonstrațiunile stradei.

Cu acăsta ocaziune a putut să facă și Coloman Szell contemplațiunile sale asupra rōdelor politice sale, care nu e capabilă de-a dirige, ci lasă să fie dirigeată de poftele maseilor fanatisate.

Imprejurarea, că este primul consilier al tronului și că în calitatea acăsta face pré multe călătorii la Viena, apoi aceea, că n'a luat parte la centenarul lui Kossuth, l'au depopularisat cu totul pe Szell și nu-i de mirare, că Clușiul l'a primit cu strigări de „Abzug Szell“ și că deputatul Barabas, care a fost și el de față, a avut mai multă trecere

înaintea vulgului din reședința culturalegetului, decât primul ministru al țării.

Acăsta este o urmare firască a direcțiunei, ce s'a dat până acum maseilor maghiare și a creșterii lor politice din partea conducătorilor maghiari.

Un rău aduce pe altul. Nicī direcția veninosă șovinistă nu pōte produce, decât un șovinism și mai veninos și mai obraznic, pervers și neleal.

Perchisiție la redacția „Gazetei“.
Sâmbătă la 5 ore sera, tocmai pe când încheiasem ȝiarul, primiram în redacțiunea noastră visita unei comisii de investigație judecătorești, compusă din judele de instrucțiune de la tribunalul reg. din Tergu-Mureșului d-l Kollő, procurorul de la același tribunal d-l conte Lazar și un scriitor, cari au venit însoțiți de comisarul de poliție din localitate d-l Reinisch și un sergent de poliție, spre a face în localul redacțiunei noastre perchisiție.

În hotărîrea judelei de instrucțiune prin care se ordonă perchisițiunea domiciliară, se ȝice, că acăsta se face, pe baza §-lui 169 al procedurii penale în cauza redactorului nostru Traian H. Pop învinuit de *agitare*, pentru a se confisca manuscrisele articulelor apărute în „Gazeta Transilvaniei“ nr. 192 și 193 din Septemvrie 1902, intitulați: „*Espulsarea redactorului Cramer*“ și „*Cum a fost executat redactorul Cramer*“. Manuscrisele nu s'au aflat. Redactorul fōiei noastre fū citat pentru ȝiua următoare, Duminecă, la 10 ore a. m. la poliție. Aici s'a făcut interogatoriul obicīnuit la încheierea căruia redactorul nostru a anunțat recurs în contra întregii procedurī.

Arestarea redactorului de la „Kronstädter Zeitung“. Tot Sâmbătă, înainte de a veni la redacția noastră, comisia de la tribunalul din Tergu-Mureșului a făcut perchisiție la redacția ȝiarului „Kronstädter Ztg.“ pentru mai multe articole publicate în afacerea publiciștilor germani urmăriți. D-l Schroff redactorul nu-

mitului ȝiar, fū citat pe Duminecă la ore a. m. la poliție, unde fū interogat. Terminându-se interogatoriul, el se întorse acasă în locuința sa. Curind însă fū chemat din nou la poliție și aici i-se adresă din nou întrebări, ear' în urmă fū arestat. Aflăm, că redactorul Schroff deja în decursul ȝilei de erī a fost transportat de aici în arestul preventiv din Tergu-Mureșului.

Manevrele armatei române, cari s'au început ȝilele aceste, au ca idee generală:

„O armată de nord înainteză prin Valea Prahovei în contra unei armate de Sud, care se ȝăsesce concentrată spre Bucuresci“.

Idea specială pentru Corpul de Nord și pentru Corpul de Sud este:

Troupe din Corpul de Nord (Divisia II) detașate din armata de Nord, au trecut din Valea Prahovei în Valea Ialomiței, cu intenția de a merge spre sud și a intercepta comunicațiunile din Valea Argeșului, ale corpului I de armată, cu Bucuresci.

Corpul de sud (Divisia IV infanterie) primesce însărcinarea de a asigura comunicațiunea Pitești-Bucuresci și a preîntîmpina Corpul de nord, a-l respinge și a-i tăia comunicațiunea cu valea Ialomiței și a Prahovei.

Corpul de sud (Divisia IV) îl conduce Principele Ferdinand, comandantul diviziei. Atașaii militari străini, invitați să ia parte la manevre, au plecat Sâmbătă dim. din Bucuresci c'un tren special și au sosit la cantonul 44, unde se ridicase un cort împodobit cu verdetă și cu drapele și unde era așteptată sosirea regelui.

Regele, care era însoțit de Principele de Saxa Meiningen și suita sa, în mijlocul celor mai vii ovațiuni, fū întâmpinat de primarul comunei Găești cu pâne și sare, după obicei. Apoi urmat de un strălucit și numeros stat major, Regele plēcă pe câmpul manevrelor, trecând prin zona corpului de sud, situată în comunele Merii și Cojocarul și urmăresce colonele acestui corp spre pozițiunile corpului de nord, de

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

File rupte dintr'un carnet.

(Vânt de tōmnă. — Vis cu ochi deschiși, — Emigranții. — Sașii dau slujbe. — Butonul de sidif perdut. — Amintiri din Stiria. — O cestiune importantă.)

5 Septemvrie 1902.

Mergem la Bistriță, unde în ȝiua de 7 și 8 Septemvrie se va ține adunarea generală a societății pentru fond de teatru.

Intr'un compartiment al unui vagon de clasa II-a a trenului de persoane, — care pornesce din Brașov spre Clușiū la orele 8 sera, — secretarul și casierul societății s'au culcat să dormă. Al treilea este fiul casierului, care merge și el la adunare.

Dorme și el.

Și pentru mine ar fi loc în compartiment, nu fac însă us de el. Ceriul este fără nori și mii de stele strălucesc pe el. Un vânt ușor îmi ating obrazii, cum stau așa răzimat cu cōtele de ferestra coridorului.

Vânt de tōmnă.

Ce bine e să stai așa la ferestră, când ceriul e înstelat și bate vântul de tōmnă. Ți-se pērîndeză pe dinaintea ochilor sufletesci atătea tablouri din trecut. Visezi cu ochii deschiși.

D'asupra patului meu este un tablou, care mi-se ivesce acum înaintea ochilor. Representă un cheiū de port. Un grup de omeni întristați stau de vorbă. Vorba însă le alunecă cu greu de pe buze. Li strînge ceva în gâtlej. O femeie își șterge ochii, cu o mână. Cu cealaltă își ține copilul la piept. Un moșneag cu plete albe își binecuvēntă fiul, care sărută mâna tătâne-său. Pe jos împrăsciate diferite obiecte, cufere și coșuri, casmale și cio-cane.

Bărbații toți au toiag în mână. La drepta se vede răzimat de-o balustradă un tîner, cu privirile pierdute în nemărginirea oceanului. Vaporul stă în apropiere. Puțin încă, și își va ridica ancorele, ca să ducă din Europa o cētă de omeni, bărbați și femei și copii. Chiar decă n'ar sta scris sub tablou pe nemțesce: „Die Auswanderer“, pōte să ghicēscă orī și cine,

că tabloul representă un grup de emigranți.

Și mi-a venit în minte acest tablou, atârnat d'asupra patului meu, tocmai când treceam pe lângă Ibașfalēu.

La sērbătōrea „schimbării la față“ din anul acesta, fusesem la Ibașfalēu. Când am plecat de la gara de aici, ca să mă întorc la Brașov, am vădut și eu un grup de emigranți. Nu erau bărbați, ci femei. Femei, și Romānce.

— Unde vă duceți?

— În țēră.

Se duceau în țēră, să între în serviciu, să facă bani, ca să aibă de unde acoperi birurile grele, să aibă pe ce cumpăra o încălțăminte, o haină, pentru sine și copii, și — să aibă o bucățică de pâne séu māmăligă. Și erau mame cele ce plecau și de rochiile lor se acățau copiii și plāngeau, de ȝi-se sfășia inima.

Mamă! Mamă! Nu te duce! Nu ne lăsa singuri!

Se duceau acuma și mamele. Nu pentru tot-dēuna. Ele se vor întōrce și vor aduce copiii hāinuțe și încălțăminte și pâne, și le vor șterge lacrāmile. Băr-

bații femeilor, tații copiilor, s'au dus și ei deja de mai 'nainte. Ei s'au dus însă în altă parte, peste Ocean, în America. Nu-i vorbă, nici ei nu s'au dus, sē nu se mai întōrcă. Romānului îi vine greu, să-și părăsēscă ȝlia, de care se lēgă cu atătea dragoste. S'au dus însă și ei să facă rost de ceva parale, ca să-și mai acopere nevoile.

Se vor întōrce ore?...
Îmi spunea cine-va, când am fost la Ibașfalēu, că mulți Romāni din părțile acelea se duc în America.

— Cine i-a învēțat să se ducă?

— Au luat exemplul de la Sași. Sașii din Ațel și Richisdorf au fost cei dintāi, cari au pornit pe drumul cel îndepărtat al Americii, apoi s'au luat și Romāni după dēnșii. Din comuna Daneș s'au dus deja cu sutele, apoi din Blăjel, din Șaroșul unguresc, din Curcin și din alte comune.

— Și trimit ceva bani acasă?

— Trimit sērăcii, și își mai plătesc din datorii și mai achită birurile, și își încirpēză câte ceva, cumpēră pāmēnt, își ajută biserica și șcōla...

In mijlocul aplauselor, după- ce d-na Romanescu a fost chemată de nenumărate ori, d. Persico sue scena și prindând pe pieptul artei tricolorul italian, îi sărută mâna.

Studentii italieni sunt erași aclamați.

D-na *Camilla Mihăilescu* a cântat apoi cu multă duiosie aria: „Mândruțo de la munte“. Italianii i-aruncă flori.

D. *Nottara* recită apoi satira 3 din Eminescu, în care nefericitul poet glorifică trecutul neamului românesc. Artistul este rechemat de nenumărate ori la rampă.

D-ra *Titi Gheorghiu* și d. *Soreanu*, demni reprezentanți ai Teatrului Național, au jucat piesa: „*La Turnu-Măgurele*“, de Vasile Alexandri.

Interpretarea a fost desăvârșită, de altfel cum de obicei obișnuiesc să-și interpreteze rolurile, ce li-se încredințază, acești eselenți artiști.

S'au produs apoi cântece naționale românesce, de corul societății *Carmen* și anume: *Doină, doină cântec dulce și Cucule cu pană sură*.

A reputat însă un adevărat succes violinistul *Buică*.

Acest tânăr absolvent al conservatorului, care până aci n'a prea avut ocazia să se manifeste, e un desăvârșit artist, un talent estra-ordinar.

Nu odată l'am audiat pe *Buică*, însă nicădată nu a fermecat ca în seara aceasta. Asistența a fost entusiasmată, ér studenții italieni l'au acoperit cu flori. A cântat după o piesă clasică, ciocărlia, doina, bătuța etc.

D. *Liciu*, talentatul artist de la Teatrul Național, a declamat cu o neîntrecută eleganță, anecdotele: „Ungurul în tren, Ovreul în China, Păstorul ungurului și Ovreul la teatru“.

A fost foarte mult aplaudat și rechemat de mai multe-ori la rampă.

D. V. *Leonescu* a declamat apoi „*Sentinelă Română*“.

I-s'au făcut ovațiuni.

Apoi au fost: *Dansuri naționale și producțiuni gimnastice* executate de elevii institutului *Virgil Popescu* și elevii d-lui *Moceanu* sub conducerea măestrului *Moceanu*. Și în fine marșul regal român, executat de societatea corală „*Carmen*“ sub conducerea d-lui prof. *D. G. Kiriak*.

Festivalul s'a terminat la orele 6 și jum. când studenții italieni au fost conduși în urale de imensul public care aștepta la eșire, până la localul Uniunii.

*

Séra s'a dat un splendid *banchet la Cosma* studenților italieni de studențimea universitară română.

Banchetul a început la orele 9 în mijlocul celei mai marî animații.

Seria toasturilor fu deschisă de d. *Remus Iliescu*, președinte al comitetului organizator și președintele banchetului, care închină în sănătatea studenților italieni.

Banchetul se termină la orele 12 din noapte.

SCRIRILE DILEI.

30 Septembrie. v.

Fundațiuni noue. Cetim în „Unirea“: Veneratul *Capitul mitrop. din Blăși* a primit dilele acestea de la d-l *adv. Octav. Rusu* din Sibiu cor. 17200 în hârtii de valdore (libele de depuner) și acții de la „*Albina*“ și „*Victoria*“ ca fundațiune lăsată de *Dumitru Munteanu*, subjude reg. în pensiune, născut în Brad, de lângă Sibiu, și mort la 19 Ianuarie a. c. la Sibiu. Aprópe jumătate din fundațiunea această, e destinată pentru biserica și școala din locul natal al fondatorului. — De asemenea a încasat prin d-l *advocat Dr. Gegorge Ilea*, cor. 2577-23 ca fundațiune lăsată de *Iacob Pal*, fost funcționar în Cluși, care a beneficiat odată și el de stipendii din Blăși.

Societatea literară a studenților de la gimnaziul din Brașov s'a constituit în ziua de 11 Octomvrie sub președinția d-lui profesor *Nicolae Sulică*. S'a ales vice-președinte: *I. N. Soricu*, secretar: *Vict. Munteanu*, vice-secretar: *Adam Iancu* din cl. VIII, *cassier: G. Șerban* cl. VII, *controlor Tr. Stoica*, cl. VIII, comisiunea literară este compusă din: *Horia P. Petrescu*, *Voicu Nițescu*, *Val. Literat* cl. VIII,

Alexe Sulică, *Vasilie Vlaicu* și *Baiu Crăciun* cl. VII. In comisiunea bibliografică au fost aleși: *Gh. Crăciun* și *Mateiu Boieru*.

Primatele Vaszary pentru maghiarizare. Primatele catolic *Claudiu Vaszary* din Strigon a trimis comitetului permanent al comitatului un rescript prin care-i face cunoscut, că a dat ordin tuturor directorilor de școle catolice din diecesa sa, să dea cea mai mare atențiune studiului limbii maghiare în școle. Afară de această primatela mai pune în vedere, că după- ce în chipul acesta se va întinde cunoșcerea limbii maghiare în cercuri tot mai largi, va lua imediat măsuri, cu privire la *predica maghiară* în biserică.

Stările din comitatul Timiș. Din Timișoara se anunță, că ședința congregației comitatense ținută Sâmbătă, a fost estraordinar de agitată. Animositățile au erupt cu forță elementară, când s'a pus în discuțiune purtarea protonotarului comitatens *Joanovics*, care terorisează pe membrii adunării și pe notarii comunali în sala de desbatere. Voind să vorbescă protopopul din Buziaș *Ioan Pepa*, fișpanul *Molnar* i-a luat cuvântul, ceea- ce a dat motiv opoziției de a manifesta contra fișpanului. Furtuna fu la culme, când s'a cetit raportul comisiunei administrative, în care se dice, că nu este cauză de a- se procede cu rigóre contra scaunului orfanal, fiind- că iregularitățile se refer la anii dinainte de 1878. Fiscalul comitatens *Dr. Stura* făcu îndată declarația senzațională, că în cei 14 ani din urmă s'au întemplat iregularități estra-ordinar de multe la scaunul orfanal. Cu toate acestea majoritatea a primit propunerea comitetului permanent. Mulți dintre membrii adunării au cerut, ca guvernul să trimită și în Timiș un *Kaffka*, ca în Maramureș.

Comitetul central al alianței israelite universale din Paris, în una din ultimele sale ședințe, a luat o decisiune foarte importantă pentru România, anume de a veni în ajutorul meseriașilor evrei-români lipsiți de mijloce, cari vor să rămână în țară, pentru scóterea livretelor de măestri și a carnetelor de lucrători. Ajutorul va consta în plata contribuțiilor datorite statului, înlesnind astfel pozițiunea meseriașilor evrei. Aceste ajutoare se distribuie de către reprezentantul alianței din România.

Uniunea ceho-slovacă. „*B. Hirlap*“ de la 12 Octomvrie n. se plânge, că uniunea ceho-slovacă (*Cesko-slovanski Jednota*) cu rezidența în Praga și care funcționează de mai mulți ani, duce mereu băeți Slovaci din Ungaria, ca să-și facă Cehi și să-și imbibeze cu uideile panslaviste. Anul trecut școlar, societatea această a întreținut 23 studenți slovaci din Ungaria la diferitele institute din Praga și a mai întreținut băeți slovaci și la meserii. Reîntorcându-se în Ungaria, ei devin panslaviști etc. Mai spune, că activitatea societății s'a întins așa de tare, încât cehizarea Slovacilor progrediază vedând cu ochii (!)

Mastodont. Părintele *Aurel Moțu* a aflat scheletul unui mastodont sub dealul viilor din Cuvin. O parte din schelet, se vede, că s'a prăbușit, éralta va mai fi sub deal. Din acest schelet a dăruit părintele *Moțu* Seminarului din Arad un dinte aprópe complet și mai multe bucăți de óse uriașe. Tot acolo s'a aflat și o ólá cu capac de piatră. Ólá au spart'o ómenii la săpare, dér capacul a rămas complet.

Teatru german. In ultimul timp am avut ocașiune a vedé reprezentate pe scena din Brașov de către trupa germană a lui *Bauer* două piese de valóre, una modernă de *Ibsen* („*Die Frau vom Meere*“) și a doua clasică de *Schakespeare* („*Neguțătorul de Veneția*“.) In prima în care se desvoltă o problemă psihologică în maniera cunoscută a autorului, am vedút pe *Lori Weiser* în rolul *Ellidei*, neîntrecută. In „*Neguțătorul de Veneția*“ despre care avem de gând a scrie mai pe larg altă-dată, rolul jidovului *Shylock*

l'a interpretat *Karl Mauth* cu multă măiestrie și a atras aplause furtunóse. La acesta din urmă reprezentație a fost public atât de numeros, încât abia încăpea în sală. Lumea avea curiositatea să vadă clasică piesă a lui *Shakespeare*, care e cam boicotată de pe cele mai multe scene, și în care este zugrăvit cu atâta fidelitate tipul lacom, crudel și răsbunător al jidovului *Shylock*, care insistă asupra condițiunei stipulate în contract, de a tăia din corpul datornicului, care nu puté plăti la termen, un funt de carne.

— **Beneficiul cassierului *Hedw g.*** Măne Marți se va da pentru prima órá aici „*Der neg zum Herzen*“ comedie de *A. L. Aronge* în beneficiul zelosului cassier *Gustav Hedwig*, care se rógă pentru binevoitorul sprijin al publicului brașoven.

Cercul Henry, care este cel mai mare circ ambulant în Austro-Ungaria și Orient, sosese la Brașov mâne dimineața la orele 9 cu un tren special compus din 25 vagoné, venind din România, și dá în aceeași séră reprezentația inaugurală. Cortul cercului este ajustat cu tot confortul, având locuri elegante de ședut și de stat, și e luminat cu electricitate. Cercul are spațiu pentru 3000 persoane. Fiind cunoscută reputația bună a acestui circ, suntem siguri, că în cele 8 zile ce le va petrece în Brașov, va obține rezultatele cele mai frumoșe. Cassa este deschisă de la orele 11 a. m.

Procesul Mocsári. Nu e vorbă de fostul deputat *Mocsári*, pe care noi, din cauza principiilor lui sănătoșe în chestiunea naționalităților, l'am numit „*corbul alb*“, ci de tinerul profesor de la școala civilă de fete din *Körmend*, despre ale cărui isprăvuri am scris destul mai în vară. De órece asemenea lucruri imorale, comise de un profesor, îți sugeréză involuntar ideea, că făptuitorul póte nu e cu mintea întregă, judecătorii l'au trimis în adevér în fața unui consiliu medical, ca să judece, decât nu cumva e smintit. Consiliul a declarat, că *Mocsári* este pe deplin sănétos la creeri. Astfel tribunalul va fixa în curénd terminul pentru judecarea senzaționalului proces.

Un calambur reușit. După ședința furtunosă din camera ungară, în care s'a ilustrat așa de mult vicepreședintele partidului *koșuthist* *Barabas*, voinicosul deputat a primit a treia și din Viena o carte postală ilustrată, pe care erau scrise în franțuzesce următoarele cuvinte:

A bas
Barabas
Bramarbas!

ceea- ce pe românesce însemnéază: „*Jos Barabaș gură spartă!*“

Situația in Balcani.

Din Balcani sosesc zilnic sciri alarmante. Décă ar fi să le dăm creșdemént, atunci ar trebui să înregistrăm veștile cele mai senzaționale despre revoluțiunea ce se pretinde, că a isbucnit în Macedonia și Albania. Din scirile sosite in timpul din urmă reiese, că comitetul revoluționar macedonean, cu toate fiascurile ce le-a avut până acum, nu se astimpérá. El ațită focul revoluțiunei. dá proclamații revoluționare și se îngrijese, ca lumea să vorbescă despre isprăvile lui.

Din Sofia vine scirea, că guvernul bulgar vrénd să evite ori- ce eventualități supérátóre, a hotărít mobilizarea regimentelor de cavalerie de prima clasă și a divizionului întâi din Sofia, precum și a regimentului 13 din *Kustendil*. Scopul acestor mobilisări este întărirea și supra-vegherea graniței.

Turcia încă nu stă cu mâinile în sín. Ea trimite zilnic trupe număróse în contra capului albanes *Mustafa-Aga*, care a stricat linia ferată între *Mitrovița* și *Vultšten*. *Schemsi-pașa* a dărimat cu tunurile câte-va întărituri de zidărie ale Albanesilor și a arestat mai mulți ómenii influenți partizani ai lui *Mustafa*.

Politiția turcescă a pornit o sélbatică

gónă contra șefilor albanesi pe cari vor să-și aresteze și să-și trimită la Constantinopol. Aici, după- ce sunt internați câtă-va vreme, li- se dá drumul, fiind- că Sultanul se dice că protejéază pe sub mână pe Albanesi, cari sunt apărătorii lui cei mai credincioși. Garda Sultanului e formată de Albanesi, precum și toate locurile de încredere sunt ocupate de dênșii.

O telegramă din Constantinopol soșită la Belgrad anunță, că 500 de *Macedoneni locuitori în Constantinopol au fost arestați*. Ei sunt acușați, că voiau să înmâneze marelui duce *Nicolaevici* un memorandum, pe când ducele petrecea în Constantinopol.

O altă scire telegrafică din Sofia spune, că diarul „*Riformi*“ anunță într'o ediție separată, că localitatea *Djumaia* este asediată de bandele bulgare, Turcilor li-s'au luat trei tunuri, satele turcesci au fost pustiite și localitatea *Cresna* a fost ocupată. Scirea această nu s'a confirmat încă.

Tot din isvor bulgăresc se vestese; că două bande bulgare au fost surprinse trecénd granița pe la *Dubnița*. In *Dubnița* s'a proclamat starea de asediu.

NOU ABONAMENT

LA

„GAZETA TRANSILVANIEI“.

Cu 1 Octomvrie st. v. 1902

se deschide nou abonament, la care invităm pe toți amicii și sprijinatorii fóiei noastre.

Prețul abonamentului:

Pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 coróne, pe șese luni 12 coróne, pe trei luni 6 coróne, pe o lună 2 coróne.

Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șese luni 20 franci, pe trei luni 10 franci, pe o lună fr. 3.50.

Abonarea se póte face mai ușor prin mandate postale.

ADMINISTRAȚIUNEA.

Diverse.

Peste marea Baltică in balon. Un suedez, căpitanul *Unge*, a trecut marea Baltică într'un aerostat special studiat și construit în vederea unei călătorii mai lungi. Este un balon de 2500 metri cubic, de o formă cilindrică verticală. O cămașe făcută dintr'o stofă impermeabilă îl acopere aprópe în întregime, ținénd loc de plasă. Forma adoptată de căpitanul *Unge* are ca scop să ușureze scurgerea apei și a zăpedii și să evite prin urmare ori ce supra-greutate accidentală aerostatului. Intrebuițarea unei învélitóre cilindrice mai are avantajul de a menține forma exterioră a balonului, când după mai multe urcări și scoboriri succesive a pierdut o parte din gaz. In sfirșit cămașa impermeabilă, grație spațiului ce se păstrează între dênșă și învélitóre propriu díșă a balonului, menține o temperatură uniformă ce opresce perderile de gaz și contribuie să păstreze aerostatului puterea sa ascensională în atmosferă.

In acest balon numitul Suedez, căpitanul *Unge*, a plecat din *Stockolm* la 29 Iulie pe la 5 ore séra. Dus de vânt în direcțiunea sud-vest, s'a scoborit a doua și aprópe de *Novgorod* (Rusia) la 750 kilometri de la punctul de plecare, după o călătorie de 14 ore și jumătate aprópe în întregime făcută de- asupra mării. Tinta urmărită de aeronautul suedez nu pare a fi fost complet atinsă, căci căpitanul *Unge* și-a propus să stea mult timp în atmosferă și să bată recordul frances de 36 de ore stabilit de domni de la *Vaulx* și *Castilon de Sain-Victor* (călătorie de la Paris în Rusia 9—11 Octomvrie 1900).

Proprietar: *Dr. Aurel Mureșianu*.
Redactor responsabil: *Traian H. Pop*.

Dela „Tipografia A. Mureșianu“ din Brașov, se pot procura următoarele cărți:

(La cărțile aici înșirate este a se mai adăuga pe lângă portul postal arătat, încă 2⁵⁰ bani pentru recomandație.)

Scrieri scolare.

Recomensele și pedepsele în școala populară, studiu pedagogic de d. Daru, cu un adaus, 64 pag. format mare. prețul 60 bani, se pot procura dela Tipografia A. Mureșianu, precum și dela autor și n di librării.

Cântul în școala populară de Iuliu Pop, învățator în Năsăud. Teoria, praxă și cântări. Este o scriere întocmită pentru cei ce propun cântările. Prețul 60 b. (cu oosta 66 b.)

Manual catehetic pentru primii ani școlastici, ca îndreptar pentru cateheți, învățatori și părinți, prelucrat de Basiliu Rațiu, profesor la seminarul din Blăși. Prețul 80 b. (cu posta 90 b.)

Gramatica limbii române, pentru școlile inferioare, prelucrată după sist. mul fonetismului modern, de Ioan Popiu-Partea I. Etimologia. Edițiunea II. Prețul 50 bani.

„Învățătura creștină” sau **Catechismul mare** pentru tinerimea greco-cat. Edițiunea III. (1898). Cu binecuvântarea episcopului de odinioară al Gh-riei, Ioan Alexi. Noua edițiune a apărut cu îmbunătățiri și e tipărită cu ortografia cu semne. Conține 284 pag., format 8°, o legată solid și costă cor. 1.60 (cu posta cor. 1.80).

„Carte de cântece pentru tinerimea școlară adunate și aranjate de Ioan Daru. A apărut numai acum și conține: hore, marcuri școlastice și eroice, elegii, imnuri, cântece religioase și alte multe soiuri alese din cele mai frumoase și de cei mai vestiți poeți ai noștri. Costă 50 b. (plus 10 b. p.)

Oral general pentru școala română cu 6 clase și cu un singur învățator de Georgiu Ma. yar. Prețul 80 b. (+ 10 b. p.)

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în tolosul elevilor pregarandiali, a învățătorilor și a altor omeni pe școala de V. Gr. *Borgoman* prof. de pedagogie. Edițiunea III. Prețul 2 cor. 40 bani (+ 10 b. p.)

Scriptologia, sau modul de a învăța cetitul scriind. Îndreptar pentru învățatori la tractarea Abecedarului de Basiliu Rațiu prof. preparandial pens. Prețul cor. 2. (+ 10 b. p.)

Curs practic de limba maghiară pentru școlile popor. rou. întocmit pe baza noului plan ministerial de învăț. de Ioan Daru cu concursul mai multor bărbați de școala Partea I. pentru anul I-ii și al II-lea de școala. Prețul 32 bani (+ 10 b. p.)

Aritmetică pentru școlile popo ale de F. E. Lutz. Tradusa de un învățator după a 9 ediție germană. Anul I și II. de școala. Numerii 110, - 10 - 20 și 20-100. Prețul 40 b. plus 5 b. porto.

Scrieri istorice.

Memorii din 1848-49 de Vas. Moldovan, fost prefect al Legiunei III în 1848-49. Prețul cor. 1 (cu posta cor. 1.10)

„Colonel David baron Urs de Margina la Solfermo și Lissa”, interesanta și eminenta conferență, ce a ți nut'o d-nul colonel c. și r. *Francisc Ruger* în reuniunile militare dela Brașov și Sibiu. Broșura conține și două por rete bine reușite ale baronului Urs, unul din anii de mai înainte, când încă era major, și altul din timpul mai recent; mai conține și o hartă a Lissei, cum și ilustrațiunea morfemului eroului nostru. Prețul 80 b. (plus 6 b. porto.)

Viata și operele lui Andrei Mureșianu, studiu istoric-lit-rar de Ioan Rațiu, prof. ord. la preparandia din Blăși. Prețul 2 cor. plus porto 10 bani. Venitu curat al acestui op se va contribui la formarea unui fond pentru Internatul pr-p-raud al din Blăși.

„Pentru memoria lui Avram Iancu”, p-p-rlul dat către ministern de interne D. P-rcz prin d-l Dr. Amos Francu n cauza fondului pentru moamntul lui Iancu. Prețul este 1 cor. nă. In România 2 lei plus 5 bani porto.

„Pinea Vităzul”, tradițiuni, legende și schițe istorice, de Ioan Pop-Reteanu. Cea mai completă scriere despre erou. Pinea In ea se cuprind foarte interesante tradițiuni și istorisiri din tot-părțile, pe unde a umbat Pinea. Prețul 40 bani plus 6 bani porto.

„Românul în sat și la ôste”. Acesta este titlul unei noue cărțicele, ce d-l *Ioan Pop Reteanu*, cunoscutul și meritatul nostru scriitor popular, a dat literaturii române. Prețul 20 b., cu posta 26 b.

„David Almășianu”, schițe biografice de *Ioan Pop*. Broșura această, presentă și multe momente de însemnătate istorică. Prețul 60 b. (cu posta 66 b.)

Lupta pentru drept de Dr. Rudolf de Ihering tradusa de Teodor V. Păcățian. Prețul 2 cor. (+ 10 b. porto.)

„Țeranul român și ungar din Ardeal”, studiu psihologic popular de I. Paul. Prețul 1 cor. (+ 5 b. porto.)

„Reflecțiuni fugitive” la cap. I din cartea lui Dr. Réthy László intitulat „Az oláh nyelv és nemzet megalakulása”, scrisă de Arghirobarb. Prețul 40 bani. (+ 56 p.)

Mănăstirea Putna în Bucovina de Iracție Porambescu. Prețul 20 b. (+ 3 b. porto.)

Carsul losurilor private

din 9 Oct. 1902.

	otimp.	L. de
Basilica	19 10	20.10
Credi	428.—	432.—
Clary 40 ti. m.	205.—	207.—
Navig. pe Dunăre.	—	—
Insbruck	88.—	91.—
Krakau	77.—	76.59
Laibach	77.—	79.—
Buda	—	—
Pa'ffy	196.—	202.—
Cruc-a roșie austriacă	188.—	192.—
„ „ ung.	54 75	55.75
„ „ ital.	27 25	28.25
Rudolf	78.—	79.—
Salm	245.—	247.—
Salzburg	81.—	85.—
St. Ger. ois	255.—	275.—
Stanislaw	—	—
Trientne 4 1/2 1/3 100 m. c.	4 1/2	480.—
„ 4 1/2 1/3 50	13.50	45.10
Waldstein	19.—	71.—
„ de 10 franci	14.—	35.—
Banca h. ung. 1/10	—	—

Prețuri de tot ieftine!

Salonul de resturi

Strada neagră nr. 55

au sosit un transport de mărfuri

nouă de Stofe de lână,

și anume:

Engleesci, Zibeline, Kamgarn, Postavuri pentru dame, Cheviot, Homespun în lățime de 120—140 cmtr. (710).6-2

Pentru BLUE:

Flanele, Catifele și Barhent.

BATISTE pentru BLUE

Cu prețuri foarte ieftine.

Stofe ptru dolii, în asortiment mare. Mătasarii negre, ptru rochii și bluse. Mătasarii colorate, pentru bluse, în asortiment mare.

Se invită cu totă onoare P. t. public a veni se va da depositul de stofe (fără a fi silit se cumpere.)

De o vizitare numărösă rugându-ne, suntem Cu totă stima

RESCHNER & SCHWARZ.

Prețuri de tot ieftine.

Moșie de vânzare.

În poziția cea mai frumoasă a Săcuinei, distanță de o oră de la Brașov, și de la stațiunea călei ferate distanță de 1/4 oră, este de vânzare o

moșie de 154 jugere,

cu casă domnescă și edificii economice. Loc foarte potrivit pentru zidire de fabrică de spirt și pentru instalare de lăptărie

Adresa la administ. „Gazetei.”

Abonamente la

„Gazeta Transilvaniei”

se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Pe teritorul înaintea fostei pörtă a Vămei.

Numai pentru 8 zile 8.

CIRCUS HENRY

Turneu ca fulgerul prin Austro-Ungaria, România și Orient

150 Persone 150 Elefanți 100 Cai 100

30 Dame, Corps de Ballet 30, etc.

Musica proprie a Circului. Lumină electrică.

Astăzi Marți în 14 Oct. 1902, orele 8 sera fix.

Mare Representațiune de deschidere,

Cu un program bogat și variat, ce totul nou și ne mai vădută aci.

Domnul și Domna Directora Henry cu ai lor cei mai buni cai presentați în libertate. Debutul întregului personal artistic (Domni și Dame).

— Dansuri de ballet, executat de Corpul de ballet (30 Dame 30) — Intermezuri comice, executat de (16 Clovni 16) și Uriașul Elefant Blondin. — (3 Augusti prosti 3).

Prețul locurilor: Locul I parchet 1—2 rindul numărötat 3 cor. Locul I. a 3—4 rind (nenumărotat) 2 cor. Locul II, 5—9 rind (nenumărotat) 1 cor. 20 bani. — Galerie 60 bani. Studentii prin legitimație, Militari (dela sergent-major în jos) și Copii [până la etate de 10 ani] plătesc cu excepție de reprezentațiile de sera, de Duminecă și serbătorii, la Locul I 1 cor., la Locul II 80 bani., Loc de stat 40 bani.

Mâne Mercuri în 15 Octomvrie 1902,

2 Mari Representațiuni 2.

La orele 4 1/2 p. m. Representațiune extra-ordinară, pentru școlari copii și familie, cu prețuri reduse.

La orele 8 sera Representațiune de gală, cu prețurile obicnuite.

Cu stimă

HENRY,
proprietar și director.

TIPOGRAFIA

A. Mureșianu

Brașov, Têrgul Inului Nr. 30.

Acest stabiliment este provădută cu cele mai bune mijloce tehnice și fiind bine asortat cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne este pus în pozițiune de a putea executa ori-ce comande cu promptitudine și acurateță, precum:

IMPRIMATE ARTISTICE
IN AUR ARGINT ȘI COLORI.

CĂRȚI DE ȘCIINȚĂ,
LITERATURĂ ȘI DIDACTICE

STATUTE.

FOI PERIODICE.

BILETE DE VISITĂ
DIFERITE FORMATE.

PROGRAME ELEGANTE.

BILETE DE LOGODNĂ ȘI DE NUNTĂ
DUZĂ DORINȚĂ ȘI ÎN COLORI.

ANUNȚURI.

REGISTRE ȘI IMPRIMATE
pentru toate speciile de serviciuri.

BILANȚURI.

Compturi, Adrese,
Circulare, Scrisori.

Coverte, în toată mărimea.

TARIFE COMERCIALE,
INDUSTRIALE, de HOTELURI
și RESTAURANTE.

PREȚURI-CURENTE ȘI DIVERSE

BILETE DE INMORMENTARI.

Comandele eventuale se primesc în biuroul tipografiei, Brașov Têrgul Inului Nr. 30, etagiul I, cătră stradă. — Prețurile moderate. — Comandele din afară rugăm a le adresa la

Tipografia A. MUREȘIANU, Brașov.